

GÜNÜN EN GEÇ
SAATİNDE EN
SON HAVADİS-
LERİLE ÇIKAR
HALKGAZETESİ

Sahibi ve Umum Neşriyat
Müdüğü :
HASAN RASİM US
Basıldığı yer :
VAKIT MATBAASI
Ankara Caddesi VAKIT Yurdu

27
MAYIS 1940
PAZARTESİ

Numara : 264 Sens : 2
Tel. 23872 - Posta kutusu 214

İtalya
Macaristan ve
Bulgaristan hudut-
larını garanti
edecek

Romanya Yugoslavya-
ya askeri ittifak
teklif etmiş

Fransızca Parisuvar gazetesinin
Belgrad'daki hususî muhabiri bil-
diriyor:
Öğrenildiğine göre İtalyan hari-
ciye nazırı Kont Ciano Arnavutlu-
ğa müteveccihen hareketinden ev-
vel Yugoslavyanın Romadaki elçi-
si mogyö Kristişi davet ederek ken-
disine İtalyanın Yugoslavyaya en-
ufak bir taarruz arzusu bile be-
şlediğini resmen bildirmiştir.

Salâhiyetli mahafilde söyledi-
ğine göre İtalya Macaristan ve
Bulgaristan ile gizli bir dostluk
anlaşması imza edecek ve bu an-
laşma neticesinde İtalya bu iki
memleketin arazi bütünlüğünü ga-
ranti edecek, harpten sonra bu iki
devletin tadil iddialarının tahak-
kuku için kendilerine yardımda
bulunacaktır.

Buna mukabil Macaristan ile
Bulgaristan da İtalyanın dış siya-
setine taallük eden direktiflerini
sadıkane bir şekilde takip edecek-
lerdir.

Yugoslavyaya yapılan
teklifler

Henüz teyyit edilmeyen haber-
lere göre Romanya Yugoslavyaya
bir askeri ittifak teklif etmiştir.
Bu anlaşmadan sonra Romanya
ile Yugoslavya otomatik bir şekil-
de müttekabil yardımlarda buluna-
caklardır.

Yugoslavya bu hususta kara-
vermiş değildir.

Diğer taraftan teyyit eden ha-
berlere göre aşağı Avusturyada
toplantılmış olan ve bugünlerde şı-
male çekilen Alman kntalarının ye-
rine Karinti ve Yugoslav hududu
civarlarına Belçikadan gelen ve
büyük bir yekûna balığ olan Al-
man yaralıları yerleştirilecektir.
(Parisuvar)

SON DAKİKANIN

Yeni tarihî
tefrikası

**KIZ ALIYI
VURDULAR**

Yazan:
MUZAFFER ESEN
Bugün 3 üncü sayfa
mızda başladı

Almanya Bükreşi tazyika başladı !

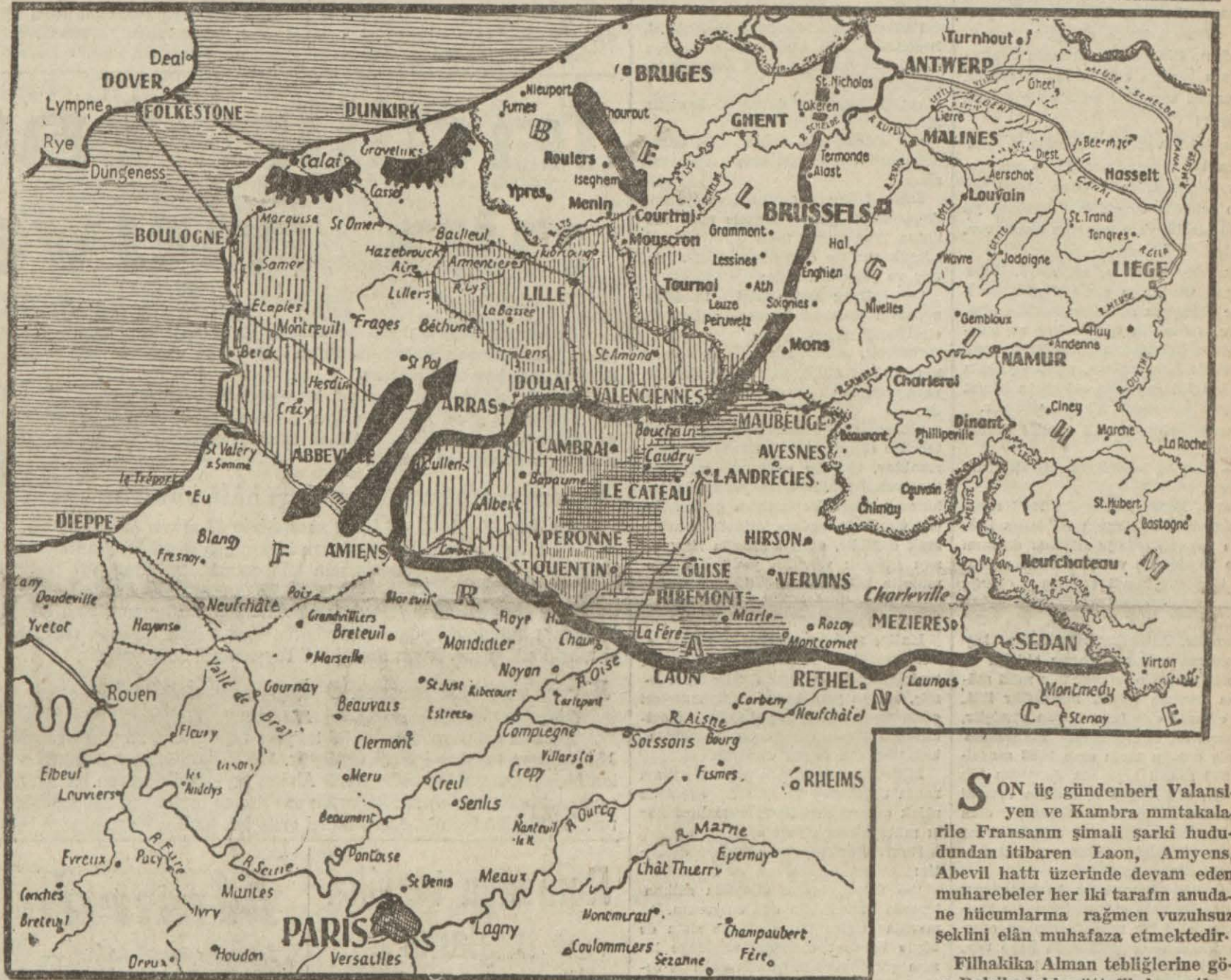
Harbi devam
ettirebilmek için

**Günde 20
bin ton
benzin
istiıyor**

Bükreş, 27 (A. A.) — Havas:
Romanya ekonomî delegeleri bu
gün petrol kumpanyalarının mü-
messillerine Romanyadan Alman-
yaya yapılan petrol teslimatının
30 temmuza kadar artırılması lü-
zumunu bildirmişlerdir. Bu hususta
ileri sürülen sebep Romanyanın
Almanyadan aldığı teslimata olan
acil ihtiyacıdır. Almnyanın Romana-
yaya yaptığı ekonomik tazyik şid-
detini her gün biraz daha bu sa-
hada artırmaktadır. Bu tazyik
bilvasıta olmakla beraber daha
müspet şekillerde iltisab etmekte
ve Romen zimamdarları bugün
nazilerin daha sarılı istekleri kar-
şısında bulunmaktadırlar.

Romanyanın aylık ham petrol
istihsalı takriben 500 bin tondur.
Harbin bîlâyetindenberi Almanlar
anlaşmalarla tesbit edilen miktâr-
ın azamişini kat'iyen alamamıs-
lardır. Müttefikler ve muhtelif bi-
taraf memleketler de Romanyadan
petrol satılmamaktadır. Alman-
yanın Romanyada'lı siyaseti pet-
rolün vîsâti meşûl olan
rının sarf ve istihlakına tâbi bu-
lunmaktadır. Yalnız şurası bilin-
(Devamı 2 nci sayfa)

SON ASKERİ VAZİYET

SON üç gündenberi Valensi-
yen ve Kambra mntakala-
rile Fransanın şimali şarki hudu-
dundan itibaren Laon, Amyens,
Abevil hattı üzerinde devam eden
muharebeler her iki tarafın anu-
dane hücumlarına rağmen vuzuh-
suz şeklini elân muhafaza etmektedir.

Filhalıkla Alman tebliğlerine gö-
re Belçikadaki müttefik kuvvetler-
le Fransadaki kuvvetler arasında
irtibatı temin eden dokuzuncu or-
dunun imhası tahakkuk etmemiş-
tir. Hatta son gelen haberlere gö-
re bu mntakada Som nehrî üle-
rinde müttefikler yeniden bazı ge-
çit noktaları elde ederek Belçika
ve Fransa arasında askeri mûna-
kaleyi tekrar emniyetle açmışlar-
dır. Ancak bir taraftan evvelce sı-
zan bazı Alman motörize kuvvet-
leri Bulon'yayı işgal ettikten son-
(Devamı 2 nci sayfa)

İngiliz tayyarelerinin harp meydanlarındaki büyük muvaffakiyetleri
**Flessing tayyare
hangarları ateşe
verildi**

Bir iaşe kolu üzerine
200 bomba atıldı
Harp meydanı gerisindeki Alman
kıtalarına da bombalarla arka
arkaya hücumlar yapılıyor

Londra, 27 (A. A.) — Cuma günü geceyarısı İngiliz hava kuv-
vetleri tarafından yapılan bir akın esnasında Flessing tayyare mey-
danı hangarlarına büyük ziyat verildi. Atılan yangın bom-
baları da birçok yangınlar husule getirmiştir. Möz nehrini Ren ne-
rine rapteden kanallarm köprüleri üzerine kısa bir irtifadan yapılan
bombardmanlar ciddi hasarlar husule getirmiştir.
Sair İngiliz tayyareleri, Almnyaya birkaç kilometre mesafede
bulunan Geldern'in şimalini şiddetle bombardman ederek kıtaat
yükü bir tren imha etmiştir. Namur civarında bir viadük üzerinde
kaydedilen bir isabet, bir trenin yarısını berhava etmiştir. Loven de-
miryolu iltisakında bir yangın husule getirilmiştir. Sent Kentin ilti-
saki da şiddetle bombardman edilmiştir. Dormund'un şimali garbi-
sinde bulunan bir tavvara meydanı da muvaffakiyetle bombardman
edilmiştir.

Maliye Vekâletinin tebliği

**Zam yapılacak vergi-
ler ve resimler
kanunu neşrolundu**

Tütün ve içkilerden alınan Müdafaa vergisi artırıldı

**Yüz kilodan fazla
kahve, çay ve 10 te-
nekeden fazla ben-
zin mevcutları bul-
nanlar 48 saat için-
de bayanname
verecek**

Ankara, 27 (A. A.) — Maliye
vekâletinden tebliğ edilmiştir:

1 — Fevkalâde vaziyet dolay-
sile bazı vergi ve resimlere zam
icrasına ve bazı maddelerin mü-
kellefiyet mevzuuna alınmasına da-
ir olan 3823 sayılı kanun neşre-
dirmiştir.

2 — Bu kanunla bazı maddeler-
in istihlâk vergileri artırılmış ve
şimdiye kadar vergiye tâbi olmu-

yan bazı maddeler istihlâk vergi-
sine tâbi tutulmuştur.

Bu maddelerin cins ve neyleri,
gümrük tarife numaralarıyla birlik-
te her mahalde maliye daireleri
tarafından gündelik gazete çıkan
yerlerde bu gazetelerle ve çıkma-
yan yerlerde mutat vasıtalarla t-
lân olunacaktır.

3 — Kanunun birinci muvakkat
maddesi mucibince, bu mevad ve
(Devamı 2 nci sayfa)

Ruzveltin bir propaganda nutku
Reisicumhur Amerikanın silâhlanmadığını
söyliyene cevap veriyor

Amerika harp ve müdafaa işlerini ihmal etmiş değil Ruzvelt ahaliyi harp meydanlarında ölen sivil halka yardıma davet etti

Washington, 27 (A.A.) — Ruzvelt, radyo ile negredilen bir konuşması esnasında Amerika milletini Fransız ve Belçikalı mütefikler için kızıllığa teberrülde bulunmaya davet etti. Sonra Birleşik Amerikanın istikbalinden bahsetmiştir.

Ruzvelt nutkunda ezcümle şöyle demiştir:

Norveç, Holanda, Belçika ve Lüksemburg ve Fransada sivil halkın başına gelenler hakkında aldığımız ınılmaz haberlerden çok müteessiriz. Tavsiye imkânsız felâketlerin de derhal yardıma ihtiyacı olan kadın, çocuk ve ihtiyarların namına size bir kelime söylememin yerinde olacağı, nı zannediyorum. Bu adamlara yardım edilmesi lâzım olduğunu söyleyeceğim, Birleşik Amerikada hepimiz bunlara yardım edecek vaziyetiz.

Ruzvelt sözlerine şu suretle devam etmiştir:

Bugünkü vaziyet, Amerikayı muayyen bir zamanda müdafaa programını değiştirmeye mecbur edecek şekilde istihale edilebilir. Hükümet yıl da 50 bin tayyare inşasına karar vermiştir.

Ruzvelt, "Köriore, sağır, Amerikanın maddeten simdi ki niza haricinde olduğuna şüphelenen insan kim, selere, kırk yıllık hisle her ne olsun olsun hükümetin harici siyaseti aleyhinde bulunanlara, panike yakala narak artık Amerika ordusuna itimat etmeyen kimselere hücum etmiştir.

Ruzvelt sözlerine şu suretle devam etmiştir:

"Ben bu korkulara iştirak etmiyorum."

Hatip, kendi iradesinin 1933 senesindenberi Amerikanın müdafaa işlerinde yapmış olduğu islahatı ehemmiyetle kaydetmiş ve bu suretle müdafaa işlerinin ihmal edilmiş olduğu iddiasında bulunan rakiplerine cevap vermiştir.

Ruzvelt, Amerikayı tarihinde hiçbir zaman malik olmamış olduğu en iyi orduya sahip kılmak için millî müdafaa namına büyük masrafları ihtiyar edilmiş olduğunu beyan etmiştir.

Ruzveltin reisicumhur makamına gelmiş olduğu tarih olan 1933 senesi ile 1940 senesi arasında Amerika hükümeti, donanması için daha evvelki yedi sene zarfında sarfedilmiş olan paradan bir milyar 487 milyon dolar fazla sarfetmiştir. Sekiz milyar inşaat edilmektedir.

Ruzvelt, Almanyanın hava taarruzu itibarıyla haiz olduğu kuvvetin kendisinin millî bir müdafaa namına en esaslı kısmını harp gemileriyle harp tayyareleriyle olduğu suretlerdeki kanaatini sarf etmiş olduğunu söylemiştir.

Hatip, bir senedenberi askeri tay-

yare fabrikaları imalatının artmış olduğunu beyan etmiştir.

Müşarüleyh imalatı senede elli bin tayyare inşası derecesinde ileri götürmek tasavvurunda olduğunu söylemiştir.

Hükümet, bu hususta müessir çarelere ve Amerikanın her nevi harp eslihası imalatındaki maharetine müracaat etmektedir.

Hatip, sözlerine şu suretle devam etmiştir:

"Amerika hükümeti, mevcut fabrikaların büyütülmesi, yeni imalat-haneler vücudunda getirilmesi, binlerce amelelin işe alınması ve iptidal maddelerin yeni menbalarının inkişaf et-tirilmesini için mükatazi parayı avanse etmeye amadedir."

Ruzvelt, programını tahakkuk et-tirebilmesi için hükümete yardım etmelerini hususî sanayi amelesinden istemiştir.

Hatip sözlerine devamla demiştir ki:

"Biraz gün sonra bu babda daha sarıh malumat elde edeceksiniz."

Ruzvelt, bilhassa dünya vaziyetinin Amerikanın günün birinde millî müdafaa programını tadil etmesi için teşvik edecek surette değişebileceğini söylemiş ve şöyle demiştir:

"İhtiyaç hissedildiği takdirde munzam tahsisat istemekte tereddüt etmeyeceğim."

Ruzvelt, Amerikalı sanayi erbabının yüksek müdafaa meclisinde olan yardımlarını şu suretle tarif etmiştir:

"Menzeli ihtisastı sahasında tecrübe edilmiş olan tavanserler Amerikalılar, tecrübe esasına müstenit tavsiyelerle hükümete yardımda bulunmak üzere Vasingtona gelecektir. Gayemiz, sadece istihsalatı arttırmak değil, aynı zamanda ifası lâzım gelecek vesaifin yapılmasını için milletini haiz olduğu imkânlar ilerde daha ziyade artırılabilir surette tezyit olunacaktır."

Hatip, millete teclerlerin tenkis edilmeyeceği ve mesai saatlerinin arttırılmayacağı hakkında teminat vermiş, ortaya yeni harp milyarderleri çıkarması ve hayat pahalılığının artmaması lâzım olduğu mütealeasında bulunduğunu beyan etmiştir.

Millet, kundakçılara ve Amerikayı zaafa uğratmak ve millet arasında nifak çıkarmak isteyen casuslara karşı müteyakız olmalıdır.

Ruzvelt netice olarak şöyle demiştir:

"Gece gündüz dünya sulhun teessüs etmesi için dua ediyorum. Amerika reisicumhuru şafakla sizin de böyle hareket etmenizi istemekte lüzum görmüyorum. Çünkü sizin de benimle birlikte dua etmekte olduğunuz biliyorum."

Nereden nereye?

Akşama doğru itişir eden bir refleksiz, bugünkü sayısında taze havadis vermek gayretine düşmüş Şehirdeki bütün gazeteleri atlatarak Musolini'nin elyaz bir nutuk söylediğini bildiriyor.

Doğrusu erişilmez bir istihbar üstünlüğü.

Fakat ne yapalım ki nutuk siyasi bir nutuk değil, Venedik sarayını ziyaret eden İtalyan ziraatçilerine Musolini'nin bir ilâ nâsihatinden ibarettir. İtalyanın Alman kuvvetlerinin yanışında bulunması lâzımdır diye söylüyor de Musolini değil, bir devlet nazıdır. Nereden nereye?..

Askeri vaziyet

(Baştafı 1 inci sayfa)
ra Kale ve Düngerke doğru ilerlemişlerse de; son Fransız resmi tebliği bu kuvvetlerin burada bir iş yapmadığını ve her iki limanın da mütefikler elinde olduğunu bildirmektedir.

Diğer taraftan bir haftaya yakın bir zamandanberi Valensiens ve Kambra civarında süren hab-dan Alman kıtaları hiçbir netice istihlal edememiş bir vaziyettedir. Bu hâdise bu muntakadaki mütefik kuvvetlerin büyük mukavemetini ispat etmektedir. Ayrıca ajanlarda okuyacağımız gibi İngiliz hava faaliyeti geniş miyaset yapılmakta ve, insana ehemmiyet vermeyen Alman tabiyesi her gün harb sahasında binlerce mal-tul vermektedir.

Ayrıca mütefikler şimalde Kur-tre civarında dündenberi yeni bir

Musolini toprak işçilerine mükâfat dağıttı

Roma, 27 (A.A.) — Musolini dün Venedik sarayında toprağa sadakatle temayüz eden ziraat işçilerine mükâfat tevzi etmiştir.

Düce bu münasebete irat ettiği nutukta işçileri kabul etmekle müf tehir olduğunu zira bu işçilerin asırlar boyunca kuvvetini ve temadisini isbat etmiş olan bir ırkın çiçeğini temsil ettiklerini bildirmiş tir.

Düce demiştir ki:

Devamlı ve kafalı mesainizi vakfettiğiniz bu toprağa istikbal de de sadık kalacağınızdan emin bulunuyorum.

faaliyet devresine geçmişler; ve Almanların kendilerini muhasara olumsuz bir vaziyette göstermelerini de fiili bir şekilde tekliz etmişlerdir.

Bugüne kadar Alman plânından çıkan netice şudur:

Almanlar Belçika ve şimali Fransayı Düngerke ve Kale de dahil olmak üzere istila etmek; daha sonra sağ cenahlarını bu suretle tahkim eder etmez Fransanın gar-bından bir çevirme hareketi ile Ma-jinonun arkasına düşmektir.

Fakat Almanlar, bu plânı hiç de tatbik edemeyeceği benziyor. Çünkü Sedanan kıbrarı Som nehri boyunca tahassüt eden Fransız kuvvetleri bu muntakayı iyice tahkim ettikten başka bir iki güne kadar da taarruza geçmek üzere-dirler.

Harbin neticesi Alman yürüyüşü ne değil, Fransanın bu muntakâ hücumuna bağlıdır.

DEN SONRA GELEN Haberler

Şimaldeki şiddetli muharebeler Almanlar her ileri hareket teşebbüslerinde derhal tevki ediliyor

Paris, 27 (A.A.) — Şimaldeki muharebeler şiddetini arttırmıştır. Frandres muharebesi, git gide çok muazzam ve şiddetli tedafü bir muharebe halini almak tadır. Bu muharebede Almanlar, yazıatı nazarı itibara almaksızın mühim insan kuvvetleri ve mebzul malmeme ile hücum ve mütefiklerin birbiri ardı sıra gelen müdafaa hatlarını istila altına almağa teşebbüs etmektedirler. Almanların başlıca gayretleri Lys cephesine müteveccihdir.

Valensiens muntakasında da diğer bir takım taarruzlar icra edilmiş ve bu muntakada Fransızlar muzaferane bir müdafaaadan sonra ileri mevzilerini terketmişlerdir.

Sahilde Bulon kalesi, ancak dün akşam düşmüştür.

Som nehri üzerinde Fransız

lar, bu nehrin aşağı kısmı boyunca tathir hareketine devam etmektedirler.

Argon'da Fransızların yapmış oldukları mukabil bir taarruz evvelki gün kaybedilmiş olan bir miktar arazinin istirdat edilmesine medar olmuştur. Bu muntakada Almanlar fevkalâde zayıfla düşer olmuşlardır. Halbuki bu rasi, tâli bir muntakadır.

KALE DÜŞMEDİ

Londra, 27 (A.A.) — (Saat 9) Salâhiyetler mahafil, Alman yüksük kumanda heyetinin iddiasını tekliz ve Kelenin halen mütefikler elinde bulunduğunu teyit etmektedir.

İNGİLİZ TELİĞİ

Londra, 27 (A.A.) — Büyük umumî karargâhın 26 mayıs tarihli tebliği:

"Bugün İngiliz cephesine ciddi bir taarruz yapılmamıştır. Düşman, sol cenahımızda bulunan Belçika kuvvet-

lerine karşı büyük bir taarruz yapmıştır. İngilizler, mütefiklerine yardım etmişlerdir.

Cephe gerisindeki tehlikelere karşı bomba ile şiddetli hücumlar yapılmıştır.

Son günlerin vakayit, İngiliz askerinin cesaretini kırmamış ve vesaitini eksiltmemiştir.

Bir tek İngiliz tankı, düşmanın yerli tankını tahrip etmiştir.

İNAN ZAYIATININ HİÇE SAYILDIĞI MÜTHİŞ HARPLER

Paris, 27 (A.A.) — 27 mayıs sabahı tebliği:

Şimalde, düşman bilhassa Me-nin bölgesinde hücumlarına devam ediyor. Fransız ve mütefik kıtaları düşmanın ilerlemesini durduruyorlar. Almanlar maruz kaldıkları zayıfla bakmaksızın müteaddit ve kuvvetle mücehhez kıtalar ileri sürdüklerinden muharebe-

ler fevkalâde şiddetlidir.

Valensiens bölgesinde bu gece Esko üzerindeki kıtaları de piş edilen mevzilere çektiler.

Som - En cephesinde, doğuda, mühim bir hâdise olmamıştır.

YARALILARIN NAKLINE BAŞLANDI

Londra, 27 (A.A.) — Fransadan gelen üç hastane vapuru dön İngilterenin cenup limanlarından birine varmışlardır. Vapurlarda birkaç yüz yaralı vardır. Bunlardan 14 ü yolda ölmüştür.

Bir denizci şunları anlatmıştır:

Almanlar cumartesi günü Fransada bulunduğumuz limanı şiddetle bombardıman ettiler. Biz yaralıları vapura naklederken 100 metre yakınıma bombalar atıldılar. Denizden birkaç mil uzaklaştığımız zaman sahilde yangınlar çıkmıştı. Alev ve duman görüyorduk.

İngiliz tayyarelerinin muvaffakiyeti

(Baştafı 1 inci sayfa)

Cumartesi günü Belçika hududunda bir sabah köprü ile yol köprüleri bombardıman edilmiştir. Bulon civarında uzun bir laçe kolu üzerine 200 bomba atılmıştır.

Lys üzerinde en mühim yol köprüsü tahrip edilmiştir.

Cumartesi günü akşama doğru, Belçika harp meydanının gerisinde toplanmakta olan büyük Alman kıtaat teşekküllerine bomba ile şiddetli hücumlar yapılmıştır.

Rotterdam benzin depoları hâlâ yanıyor

Londra, 27 (A.A.) — Hava nezaretinin 27 mayıs tarihli tebliği:

Sahil tayyarelerimiz tarafından birkaç gün evvel bombardıman edilen Rotterdam benzin depolarının hâlâ yanmakta olduğunu bildiriyorlar. Rıhtımların da yanmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Ağır bombardıman tayyarelerimiz dün gece düşmana karşı geniş harekâta bulunmuşlardır. Dün gündüz 40 tan fazla düşman tayyare-i tahrip edilmiştir. Buna mukabil 7 tayyareimiz dönmemiştir.

Bir çavuş tek başına 9 tayyare düşürdü

Ordudan birinden veriliyor: 27 (A.A.) Havas:

İki avcı grupuna mensup 36 tayyare tarafından, 15 gün zarfında 124 düşman tayyaresi düşürülmüştür. Dört filotilladan mürekkep olan birinci grupta, kendi başına 9 Alman tayyaresi düşüren bir Fransız kanatlarının gururunu kabartan son derece mahir pilotlar mevcuttur. İki filotilladan mürekkep ikinci grup ise, harbin bidayetinden beri

ri kendini göstermiş ve hiçbir zayıt vermeden 60 ıncı düşman tayyare resini düşürmeğe muvaffak olmuştur.

Bu muazzam muvaffakiyet tayyarecilikte terakkilere ve hergünün oyunu mesabesine giren mecburi akrobasi talimlerinin neticesidir. Tarafımızdan yalnız iki adet ziya ile 124 adet Meinkel, Dornier, Yünker ve Messerschmidt tayyaresi bu iki grupun avlarının mü-kemmel neticesidir.

Hava nezaretinin tebliği

Londra, 27 (A.A.) — Hava nezareti bildiriyor:

Dün saat 5.30 ile 9.30 arasında İngiliz hava filoları en az 20 düşman tayyaresi düşürmüş ve diğer 20 kadarını da istimalden sakit hale koymuştur. 4 İngiliz tayyaresi hafif hasarlara uğramıştır.

Fransız sahili üzerindeki hava muharebeleri esnasında dokuz Messerschmidt düşürülmüştür.

Düşman bombardıman tayyarelerinden mürekkep bir düşman grupunu anızın yakalayan bir Spitfire filomuz 5 Messerschmidt ile bunlara refakat eden 5 tayyareyi istimalden sakit hale koymuş ve bir bombardıman tayyaresini düşürmüştür.

Diğer bir İngiliz bombardıman grubu da 20 Messerschmidt an-sızın yakalayıp, tayyareyi hareketten sakit hale koymuştur. Bir burçuk saat daha sonra aynı grup 5 Messerschmidt tahrip etmiş ve diğer 5 tanesini de hasara uğratmıştır.

Kara üzerinde Spitfire tayyarelerimiz 5 Yünker düşürmüş ve 3 Yünker de hasara uğratmıştır.

Romanya tazyika başlandı

(Baştafı 1 inci sayfa)
melidir ki Fransız cephesindeki harbin geçen her günü halen Almanyaya 20 bin tondan fazla benzine mal olmaktadır.

SON DAKİKA:

Müttefikler harbin başındanberi Almanyaya abluka koymuşlardır. Bu suretle Almanyayı yalnız gıda sıkılığı değil motor harbinde yegâne kudret menbaı olan benzinden de mahrum etmeye çalışıyorlardı. Dün gelen ajans haberleri Belçika da yapılan harpler esnasında Alman motorize kuvvetlerinin fevkalâde benzin sarfiyatı yaptıklarını, ve hatid Almanyanın ihtiyacı benzin depolarını da açarak harp mın takasına buralardan benzin göndermeğe başladığını haber vermektedir. Bugün gelen ajanslardan da günlük sarfiyatın 20 bin ton gibi muazzam ve temini bugünkü şartlar dahilinde imkânsız görünen bir yekûna baliğ olduğunu göstermektedir. Almanyanın Romanyayı tazyik etmesi de İngiliz menbalarından gelen bu haberleri teyit edici bir mahiyette telâkki olunabilir.

İzdiham hâdisesinde karar verildi

Salih Kılıç ve muavini beraet etti

İzmit (Husut) — Dolmabahçe-deki izdiham hâdisesi münasebeti-le uzun müddettenberi muhakeme edilen sabık İstanbul polis müdürü Salih Kılıç ve muavini Kâmrân bugünkü duruşmada beraet etmişlerdir.

İtalya Amerika seferlerini birdenbire kesti

Sofya, 27 (Husut) — Romadan bildiriliyor:

Salı günü (yarın) Amerikaya hareketi lâzım gelen İtalyan transatlantik vapurları Reks ile Augustosun hareketi gayrimuayyen bir zamana tehir edilmiştir. Bütün kameraları tutulmuş olan bu transatlantiklerin yolcularına vapurların ne zaman kalkacakları belli

Mısırdaki tedbirler

İskenderiye, 27 (A.A.) — Bu akşamdan itibaren bütün Mısır karanlıkta bırakılacaktır. Bu tedbir her ihtimalde karşı koymak maksadile zarurî adedilmiştir. İttihaz edilmiş olan diğer tedbirler arasında bilhassa ecnebinlerin ve bu meydana ezcümle Süveyş kanalını geçen ecnebi gemilerinin şiddetli bir kontrole tabi tutulması vardır.

İngiliz heyeti Moskovaya gitti

Londra, 27 (Radyo, saat 18) — Ticaret müzakerelerine girişmek hususunda İngilterenin teşebbüsüne Sovyet hükümeti cevabını göndermiştir. Sovyetlerin Londra elçisi M. Maiski tarafından Lord Halifax'a verilen bu cevap, İngiliz teklifleri ne müsait bulunmuş ve Mr. Krips'in riyasetindeki heyet bugün Moskovaya hareket etmiştir. Londrabam

İngiltere adalarına taarruz hazırlığı mı

Bern, 27 (A.A.) — "Nouvelles gazette de Zurich,"in Stokholm muhabiri, Almanların Norveç üssülhareke itihaz etmek suretille İngiltereye karşı büyük bir taarruz hazırlamakta olduklarını bildirmektedir.

Bu muhabir, merkezi Norveçte bu lunmakta olan Alman kıtaatının Bergen ve Stavangere gönderilmiş olduklarını ve esasen bu iki noktada bir çok cüzletamların tahit edilmiş olduğunu ilâve etmektedir.

Bir çok boş Alman gemileri geldi Norveç limanlarına gönderilmiştir.

İnönü hiçbir gazeteciye mülâkat vermedi

Ankara, 27 (A. A.) — Anadolu ajansının haber aldığına göre, Reisicumhur İsmet İnönü tarafından ecnebi bir gazeteye verilmiş mülâkat yoktur.

olmadığı bildirilmiş ve biletlerin paraları yolculara iade edilmiştir.

İtalyan hükümetinin bu kararı buradaki siyasi mahfillerde büyük bir ehemmiyetle karşılanmış, İtalyanın harbin arifesinde bulunduğuna dair bir işaret telâkki edilmiştir.

Maliye Vekâletinin tebliği

(Baştafı 1 inci sayfa)

esyanın ticaretille meşgul olan ithalatçılar, bu malları ithalatçılardan veya memleket içindeki ticarî ve sınıl müesseselerden mübaya ederek satan toptancılar, bu maddeleri memleket içinde imal eden sınıl müesseseler bu kanunun negri tarihinde yüz kilodan fazla kahve, çay ve 10 tenekeden fazla benzin mevcutları bulunmaz parakendeceiler, mahallerinde maliye dairelerine yapılan ilânı teklif eden günden itibaren kırk sekiz saat içinde mevcutlarını bir beyanname ile bağırlı oldukları maliye varidat dairelerine bildirmeğe mecburdurlar. Beyanname vermeyen veya mevcutlarını noksan gösterenlerden vergiler 5 kat fazla alınır.

4 — Bu kanunla, bütün ve içkilerden 2460 sayılı kanun mubincine alınmakta olan müdafaa vergisi artırılmış ve kibritler, kutu başına 10 para, çakmak başına da adedinde bir kuruş millî müdafaa vergisine tabi tutulmuştur.

Kanunun ikinci maddesi mad-desine göre, bütün ve müstakir bayileri ile hususî müskirat Amil-leri kanunun negri tarihinde ellerinde bulunan bütün ve içkilerle kibritleri, maliye dairelerine yapılacak ilânı teklif eden günden itibaren iki gün içinde ve kibrit inkişaf işletme şirketi acenteleri de ellerinde bulunan kibritleri meş-kûr ilânı teklif eden günden itibaren 24 saat içinde meş-kûr ilânı inhisar idarelerine bir beyanname ile bildirmeğe mecburdurlar. Beyanname vermeyen veya mevcutlarını noksan gösterenlerden vergi ve zamlar beş kat fazla alınır.

Sayın vatandaşlarca bilinmek üzere tebliğ olunur.

KADARGELEN Haberler

İtalyada Musolini stadyumunda Harp lehinde nümayişler yapıldı

HADİSELER

Dahilce:

İsviçrede tahsilatını yapmakta olan talebelerimizden yüce inşaat mühendisi Nedret Erenyol ve kimya mühendisi Hilmi Alağlı bugünkü sempron ekspresle Zürichten gelmişlerdir.

Zürichte 30 Türk talebesi kalmıştır. Dünar sükunetle derslerine devam ederek imtihan hazırlıkları meşgul olduklarından tatile kadar İsviçrede kalmayacaklarını bildirmişlerdir. Hükümet hesabına bu bitaraf memleketinde tahsilde bulunan talebelerin avvelilerine lüzum görülmemiş, yalnız husus talebelerden istenilere vize verilmesi için konsoloslukumuza tebligat yapılmıştır.

İsmet kâğıt fabrikası gazete ve mecmua kâğıdı istihsalını arttırmak için büyük bir faaliyette iktidardır. Si parçılar sıraya konmuştur. Fakat fabrika selüloz tedarikinde müşkülât çekmektedir.

Kerim kaptanın idaresindeki Sürmene ilmanına bağlı 25 tonluk "Rıyayaberi", motörü köprü gözünden çıkacağı sırada motörde bir arıza olmuş ve dümen tutmamıştır. Bunun üzerine motör halâlara çarpmış ve tamamen yitmiştir. Motör de hasara uğramıştır.

Adana'da mühim bir ziraat mmtakasının en kurak zamanlarda bile su ihtiyacını karşılayacak olan Seyhan nehriyle sağ sahiline alt sulama ve boyatma bekletici inşaatı eksiltmeye konulmuştur. Bu ameliyatın iki milyon dört yüz bin liraya mal olacağı tahmin ediliyor. Ekim 20 tarihinde Ankarada yapılacak ve süratle inşaat başlanacaktır.

Hükümetin tarafında resmi fabrikaların mlah ve teğillatlandırılması için çalışan İsviçreli meşhur sanayi organizatörü Andre Susi bugünkü sempron ekspresle gelmiştir. Hükümet hesabına çalışmaları bu akşam Ankaraya geleceğini, fabrikalar hakkında esaslı teftiş yaparak bir rapor hazırlayacağını söylemiştir.

Mıracgari civarındaki istimalık için biray için ikmal için alâkadarlar emir verilmiştir.

Bergama, Dikili ve Urla kazaları dahilinde yerleştirilen göçmenler için 25 ev inşaatı ettirilmiştir. Bunların inşaatı iki üç ay içinde tamamlanacaktır.

Kahve üzerinde ihtikâr yaptıkları anlaşılan İzmirde Torbalım Tepeköy semtinde bir bakkal ile kahve satıcısı mahkemeye evrimişler ve sorguları ile tevkif olunmuşlardır.

Şarkıkahisarda bulunan Giresun valisi Akman hareketler sahâsındaki köylerde teftikatta bulunduktan sonra Giresuna dönmüştür.

İzmirde yağın yağmur ve dolu muhtel mahsulâtı bazı ufak zararlar verdiği anlaşılmıştır.

Bu sabah gheri kesif bir sis kaplamıştı. Bu yüzden denizdeki münaka, lât aksamiş ve saat 8.30 a kadar vapur seferleri yapılamamıştır. İlk vapur köprüden Kadıköye 8.30 da, Boğaziçine de 8.45 de hareket etebilmiştir.

Eski tekaüt kanununa göre maas demati vataniye tertibinden maas a, tam kimselerin maaslarına yüzde 25 nun hükmü hazırlanandan itibaren tatvilcektir. Hazırlanandan itibaren lârı defterdarlık tarafından bu esasa göre hazırlanmaktadır.

Geçen sene Ayasofya müzesinde, Bizans devrinden kalma mühim mozaikler eski eserleri meydana çıkardık. Kâğıt profesör Vittemor, yeni araştırmalar yapmak üzere üç mütebassus mürekkkep muavin bir heyetle birlikte bu sabahki sempron ekspresle gelmiştir.

Amerikalı profesör, yapacağı araştırmalar için hükümetimizle teması maksadıyla bu akşam Ankaraya gideceğini söylemiştir.

Altın fiyatlarında cumartesi gününe göre değışiklik olmuştur. Sarırafar bu sabah 23 lira üzerinden muamele yapmağa başlamışlardır. Altınlar çok azdır.

Lahay elçimizin ve elçilik heyetinin, ticaret müzakeresine memur heyetinin ve ticaret atâgesinin Lahaye de ayyette oldukları hariciye vekâletine gelen resmi malûmattan anlaşılmıştır.

Geçenlerde üç temsil vermek üzere Edirneye giden Kadıköy halkine mensup 15 kişilik heyet bugünkü konsoloslukla trenle dönmüştür.

Halk arasında üzerine «harp» yazılı afişler de dolaştırılmış

Roma, 27 (A. A.) — Havas ajansı tarafından:

Dün Musolini stadyumunda Mussolini'nin de huzurunda yapılan jimnastik egzersizleri, İtalyan askerî bir müdahalede bulunması le - hinde bir nümayiş yapılmasına vesile teşkil etmiştir. Egzersizlerin sonunda gençler stadyumun ortasında toplanmışlar, millî marşlar okumuşlardır. Bu sırada da mit - ralvâler ateş etmiş ve bir takım

gösteriler üzerlerinde "harp, yazılı afişler ve bayraklar dolaştırmışlardır.

MISIRDA MÜHİM MÜLAKATLAR

İskenderiye, 27 (A. A.) — İngiliz sefiri Sir Miles Lampson, dün Başvekil Ali Mahir paşa tarafından kabul edilmiştir. Başvekil, İngiliz sefirini kabul etmeden evvel İtalyan sefiri Kont Mazzolini ile uzun bir görüşme yapmıştır.

İngiliz kumandanları arasında bir değişiklik

General Ironsaya

Anavatan kuvvetleri kumandanlığına getirildi

Londra, 27 — İngiliz anavatan kuvvetleri kumandanı değişmiştir. Bu kuvvetlerin kumandanı general Valter Kirke tekaüde sevk edilmiş, yerine imparatorluk kuvvetleri genel kurmay başkanı general Edmund Ayronsayd tayin edilmiştir. İmparatorluk kuvvetleri genel kurmay başkanlığına da general Con Dil getirilmiştir.

Londrada iyi haber alan menbalarından Röytere bildirildiğine göre, anavatanın müdafesi, halen birinci derecede bir ehemmiyet kesbetmektedir. Bu son yüz sene içinde İngilterenin istilâsı fikri o de-

rece realite sahası haricindeydi ki, tamamiye yeni esaslar üzerinden bir anavatan müdafası tertib etmek lâzımgeldi.

Vaziyetin heyvü umumiyesi ile fevkalâde ciddi mahiyeti ve Mans limanlarında Alman tehdidinin süratle faallaşması keyfiyeti, anavatan cephesinde tedbirlerin derhal faallaştırılmasını lüzumlu kılmıştır.

Londra, 27 — Fransız Başvekilî Pol Reyno Londraya gelmiş, İngiliz Başvekilî Çörçil ve diğer askeri erkânla konuştuktan sonra tekrar dönmüştür.

Londrada sulhçuların toplantısında tevkifler

Londra, 27 (A. A.) — Birisi Londra mmtakası komünist fırkası erkânından olan iki kişi, dün akşam bir toplantı esnasında umumi intizam kanununa muhalif hareketlerinden dolayı Haydyparkta tevkif edilmişlerdir. Bir müddet sonra sulhçuların yapmış oldukları bir toplantı esnasında da ilk kişi tevkif olunmuştur.

HAZRETİ Muhammedin hayatı anlatan ilk tarihî vesika

Peygamberimiz Hz. Muhammed'e yapılan iftiraların hakiki mahiyetleri nedir?

Bizzat muasırlarımız ağzından nakdolunduguna göre Hz. Muhammed'in hayatı

H. Muhammed'in hayatını yazmış ilk müverrihin kaybolan eserinde Hz. Muhammed'in hayatı nasıl anlatılıyordu?

İlk tarihî vesikaya göre Hz. Muhammed'in hayatını Yakında Haber'de

İlk defa takip edeceksiniz

Fransa Sempron ekspresini şimdilik kaldırdı

Roma radyosunun verdiği bir habere göre sempron ekspresinin bugünden itibaren Fransa ile alâkası kalmamıştır. Bu sabah gelen yolcuların da söylediklerine göre de normal şekilde Paris'ten kalkan son sempron ekspresinin yolcuları ve posta eşyası yarın ki ekspresle buraya gelecek ve aynı yirmi dokuzundan itibaren ekspres İstanbul İtalyada Milano'ya gidecektir.

Maamafik yataklı vagonlar idaresine henüz bu hususta bir emir verilmiş olmadığından Paris'e kadar biletil verilmesine devam edilmektedir.

Fransada sempron treninin lûgasına lûks bir servis olması ve son zamanlarda müşterilerinin pek azalması sebeblidir. Yolcular normal had di bulunca gene işletilecektir.

Şehrimize gelen Alman seyyahları Birisi hüviyetini söylemiyor; birisi de kumaş mütehasısı

Gazetecilerle konuşmaktan çekinmeyen bir Alman turisti bugünkü sempron ekspresle gelmiştir.

Pasaportunda mühendis olduğu yazılı olan bu Alman, muharririmizin suallerine göyle mukabele etmiştir:

— İş adamı ve tüccarım. Türkiye'yi sırf görmek maksadıyla ziyaret ediyorum. Rica ederim; başka bir şey soramayız isminizi bile söylemeye niyetim yoktur.

Avusturyadaki büyük bir tüütün şirketi mümessili de piyasamızla temas için aynı trenle gelenler arasındadır.

Lehistanın Almanya tarafından istilâya uğrayan kısmındaki meşhur sanayi ressamlarından Sonebrük ailesi birlikte gelmiştir. Sonebrük kadim kumaş modelleri mütehasısı olduğuna, buradan Hindistana gidermek için modelleri üzerinde çalışacağını söylemiştir.

Bulgaristandan gelen muhacirlerin anlattıkları Bulgarlar Yunan hududunda tahşidat mı yapıyor?

Bulgaristan ve Yugoslavyadan iki gündür muhacir kafileleri gelmekte devam etmektedir. Bu kafilelerin verdikleri en gayanî dikkat malûmat bilhassa Bulgar topraklarında kendilerine büyük mülküstü asker sevk etmekte ve ayrıca birçok ağır topları göndermektedir.

SAAT : 13.40

İsviçre hududunda topçu faaliyeti oldu

Bern, 27 (A. A.) — İsviçre Telgraf ajansı, pazar sabahı saat 3.30 dan itibaren Bâle yakınında topçu faaliyeti görülmüş ve bu faaliyetin muhtelif fasıllarla bir müddet devam etmiş olduğunu bildirmektedir. Almanlar, ağır topları ile İstet'den endahlılar yapmak suretille Fransızların ateşine mukabele etmişlerdir.

İsveçli müşahitler, pazar sabahı kesif bir duman sütunu görmüşlerdir. Bu dumanın yukarı Alsasta bir kasabada çıkmış olan bir yangın eseri olması muhtemel görülmektedir.

İsviçrede alınan tedbirler

Bern, 27 (A. A.) — Uri Kantonu makamatı, bu mmtakadaki bütün hudud işaretleriyle mmtaka hakkında coğrafî malûmat itasına yarayan bütün alâmetleri kaldırmağa karar vermiştir.

Panamada bir kompo meydana çıkarıldı

Panama, 27 (A. A.) — Hükûmete karşı bir isyan çıkarmak üzere muhalifler tarafından tertib edilmiş olan bir kompo, muhaliflerden 10 kişi tevkif edilerek suretille bastırılmıştır. Birçok silâh ve 180 bomba müsadere edilmiştir.

Cepheden dönen İngiliz yaralıları

Londra, 27 (A. A.) — İngiliz yaralılarından mürekkkep bir kafil, dün İngilterenin garbında kâin bir şehre vâsil olmuştur.

KIZ ALI'YI vurdular!

Yazan: MUZAFFER ESEN

Annesi bir Venedik Dukası'nın kızı, babası pranga kaçağı bir serseriydi. Bir saray içinde büyüdü, yıllarca sefahat meclislerinde bulundu. Ölümlü kanlı bir itilâlin sebeplerinden birisi oldu.

VENEDİK'TEN AYRILAN GEMİ

Venedik ufukta ışıktan bir nokta gibi kalmıştı.

Ağır, sıcak bir ağustos gece si... Adriyatik kıyırından mıyorsa bile. Kurgun renkli denizin üzerine gökyüzü bütün yıldızlarını bir inci akını gibi dökmüş... Geniş denizin üzerinde tek bir gölge var... Koyu, karanlık, koca bir gölge.. Bu gölgenin kenarlarının daki yüzlerce delikten uzanan sağır, soluk kürekler, denizin yüzünü ve zemini bir hışırtı ile yırıyor.

Bu gölge bir Venedik kalyonudur.

Göklerden bir damlacık rüzgâr dilenmek için açtığı birkaç yelken boş bir torba gibi sarkmış, koca kalyon, anbarda prangaya vurulmuş 270 esirin kanlı sırtlarında parçalanmış kamçıların şakırtısından hız alan insan kuvveti yürüyor.

Geminin alt anbarı 270 esirin yürüyen hapishanesidir.. Dışarı'nın sonsuz ufukları yerine burada basık ve havasız bir darlık var... Alçak ve araları katranlanmış tavan yukarıdan ne bir damla hava, nede bir parça ses sızıyor.

Yerde, zincirli esirlerin sırtlarında, tavanda korkunç güller ve daha korkunç ışıklar dolaşıyor. İnsanı ürperden bu ışık ve gölge oyununu sıraların aralarında duran altı meş'alecinin ellerindeki meş'alelerden çıkan kırmızı alevler yapmaktadır..

Her meş'alecinin yanında izbandut gibi birer insan azmanı elinde kamçıyla bekliyor, kamçının uçları düğümli sırm dilleri bazan olduğu yerden kıvrılan yılanlar gibi uzanıyor ve kürekçilerden birinin sırtında çatladık tan sonra, üzeri gerha gerha olan bu insan vücudundan emdiği bir iki damla kanla nezaretçinin yanına dönüyor.

Prangaya vurulmuş bu kürekçiler yetmiş iki millete mensup talisiz fertlerdir. Hürriyetlerini kanlı bir muharebenin dumanları arasında yurtları yolunda feda etmiş kahramanlar, borçlarını ödeyemedikleri için alacaklıların elinde bir hayvan gibi satılmış zavallılar, bir öfke, bir intikam, bir hırs dakikasının muvakkat zevki önünde bir hayat feda eden azgımlar ve şuursuzlar burada, Babil kulesini hatırlatan bu meş'alelerin dumanından havası boğulan bu ölüm anbarında yanyana oturmuşlar, bunlar kuvvetlerini kollarının gerilen etlerinde toplamaya çalışarak kürek çekiyorlar..

Her kuvvetten istifadeyi düşünen insan zekâsı bunların aralarında anlaşmalarını temin etmek ve bu yüzden ölümden başka kurutuluş imkânı olmayan bu ölüm odasından kaçma ümidini, milyar da bir de olsa, tamamiye yoketmek için ince bir kurnazlıkla her işi hesaplamış, birbirinin dilini anlamayan kürekçileri yanyana oturtmuştur. Bir Venediklinin yanında bir Türk, bir Arabın yanında bir Korsikalı, bir Ceza-yirinin yanında bir Fransız...

Seçme fıkralar

Piyade geçemez!

Yasef asker olmuştur. Zabiti ona, gözcü olarak göndermişti. İlerideki yolları görece ve dö-nüp zabiti'ne haber ulaştıracaktı. Gitti geçmez. Beklediler, beklediler. Nihayet kan ter içinde göründü. Zabiti sordu:

— Söyle bakalım, yoldan asker geçer mi?

Yasef korkudan gözleri faltağı gibi açılmış bir halde:

— Efendim, dedi. Topçu geçer, süvari geçer, otomobil geçer velâkin piyade geçemez..

— Neden?

— Yolda iri bir köpek var, herkese saldırıyor.

Duman, ter, küf, pıhtılaşmış kan kokan bu ızdırıp cehennemi'nin üzerinde, geminin küçük kama' rasında bambaşka bir âlem var..

Burası ufak fakat çok süslü bir yerdir. İnce ipek bir halı geminin katlanlı tahtalarını gözden saklıyor. Ortayerde üzerine klaptan işlenmiş bir örtü serili bir iskemlenin üzerinde altı kollu iki gümüş şamdan var. Şamdanın kollarındaki renkli mumlardan kasarıya biraz sönük fakat kokulu bir ışık dökülüyor.. Bu iskemlenin yanında elinde gümüş makasile duran bir cariyeye bütün dikkatini damla damla eriyerek yanan mumlara vermiş beklemektedir. Mumlar yanyor. Fakat fitil mumla beraber yanmadığı için mumun ucunda is saçarak sallanmağa başlayınca cariyeye derhal e - lindeki mum makasile bu fitil parçasını keserek yanbağına duran gümüş bir tabak içerisine atıyor..

Bir kenarda yerden biraz yüksek tahta bir kerevet üzerinde kurulmuş bir sedir... Yumuşak minderler üzerine serilmiş penbe zeminli ince bir halımm ipek saçıkları sedirin kenarlarından taşarak yere dökülüyor. Sedirin üzeri, kenarları çeşit çeşit, renk renk yastıklarla doludur. Burada Venedik ipeği Keşmir salile kurcakaşıyor, İranın Dîbasi, Bursa'nın çatması koklaşıyor, sim işlemler, ipekten örgülerle diz dizze oturuyor..

Bu muhteşem sedirin üzerinde uzanmış denilebilecek kadar lûkay ve perişan oturmuş olan genç kız ise altında ve yandaki san'at eserlerinin hepsinden daha güzeldir. Bu dakikada ayaklarını oğuşturarak kendisine tatlı bir aşk efsanesi anlatan cariyesinin dinler gibi görünen bu genç kız, Venedik'in onlar meclisi âzaman'dan Eluiza'nın kızıdır.

Cariye anlatığı masalın en tatlı, en heyecanlı yerinde:

"Genç Prens, kalbinde manasız bir şüphe yüzünden terketmişti sevgilisinin hasreti, gözlerini de bir yaz akşamında çiçekli bir bahçede geçen tatlı bir hatıranın hayali, dudaklarında Nekritay'ın adı, ayaklarında hayatı ağırlaş tıran hasretin yükü bekliyor, fakat o, bir türlü gelmiyor. Günler, geceler, geceleri kovalıyor, fakat uykuda bırakarak kaçtığı sevgiliden hâlâ bir ses yok..

"Bir akşam, genç Prens 'bah' çesinde genç bir papasla karşılaş tı, siyah saçları omuzlarına kadar dökülen, mavi gözleri emsalsiz bir tatlılıkla parlayan bir papası bu..

"Prens sordu:

— Papas nereden geliyorsun?

Cevap aldı:

"Sahillerinde kardan beyaz mermerlerle bembeyaz köpüklü dalgalara öpülen, koruluklarında çehreleri adanın mermerlerinden beyaz sevgililer dolaşan Faros adasından.

"Prens titredi; kendisi de Nekritayı uykuda bırakıp oradan bir gemi ile açılmamış mıydı?

— Ne gördün orada?

(Devamı var)

Bali adasından denize doğru bir manzara ve piring zıcaati yapan bir köylü.

Seyahat Notları: II

Yazan: ROBERT FORON

Çeviren: Ha-Xe

Holanda müstemlekelerinden

Bali adası

— Bu sene nereye gittiniz?
— Felemenk Hindistanına.
— Nerece? Felemenk Hindistanı nerededir?
— Surpatra, Cava, Seleb, Molukalar, Bali...
— Bali mi? Nasıl bir yer burası?

Bazıları Bali için "cennettir" derler; bildiğim birsey varsa, o da Balililerin Baliyi çok sevdikleridir. Onlardan birini başka bir memleketle göndermek, onun için en büyük bir cezadır.

Çok sevdiği Balide tekrar dünyaya geleceğini bilse bir Balinez yalı sevine sevine canını verir.

Bereketli volkanik toprağa, tatlı bir iklim ve bol suya sahip olan bu adanın, yerlileri kıtlık ve sefalet nedir bilmezler.

Modern ve iyi limanların mevcut olmaması, Avrupa örf ve âdetlerinin Baliye girmesini geciktirmiştir.

Balinezyalılar çok dindardırlar. İbadet-haneler, kahverengi derili vücutlar ve güllüncükler, binbir çeşit tüylü kuşlar, yelpazeler, döğüşen horozlar... Bunlara her sokak başında, her yerde temaduf edebilirsiniz.

Adada Brahmanizm dini hüküm sürdüğü halde Hindistan'da olduğu gibi pek o kadar karışık siyahı yani "kast" farkı gözetilmez.

Volkanlarla dolu Bali adasının mesahai sathiyesi 3651 kilometremurabbai ve nüfusu bir milyon dan biraz fazladır.

Faaliyete geçtikleri zaman etrafa deşet ve ölümlü saçan bu volkanlar memleketin ziraat hayatında çok büyük bir rol oynarlar.

DAĞLAR VE MUSİKİ

Dini bir merasim başladığı zaman, genç rakkase Ealinin en yüksek tepesi olan Goenoeng Agoeng dağına yüzünü çevirerek eğilir. Bu dağ, Balinezyalıların mülkadesi dağıdır.

Yerlilerin orkestrasına gamelan denir ve çaldıkları musiki bugünün modern swing müziği ne benzer.

Musikisiz insanlar, aralarında, herhangi bir filarmonik orkestrası kadar, uyarlar. Rakkas ve rakkaşeler seliz ve oniki yaşları arasında çocuklardı; müziğe uyan fevkalâde ritmik hareketler yaparlardı.

Tarlalarda yarı bellerine kadar çıplak çalışan kızlar, ibadet-haneye girdikleri zaman göğüslerini örtmek mecburiyetindedirler. Bir kadının kilisede şapkasız bulunması nasıl hürmetsizlikse, Balinezya kadınlarının açık göğüsle ibadethaneye girmeleri de o derecede ayıptır.

Bir gün dini bir raks ayinine çıkmaya karar verdim.

Köylü kızları, basma eteklerini bir kenara bırakarak şahane elbiselere bürünüyorlardı.

Programa klasik bir musiki parçasını çalmakla başladılar. Musiki ile beraber yapılan ritmik hareketler bir prensesin istediği bir kralia evlenmesini temsil eder. Prens kralia evlenmek istemez; prenses bedbaht olur ve bedbahtlığı temsil eden karga

şeklinde giyinmiş diğer bir rakastır. Kral prensesin etrafından ayrılmayan kargayı öldürmeğe muvaffak olur, genç ve mağrur prenses bunun üzerine kralia evlenir.

Raksa iştirak eden balete "Legong" denir. Legongda danseden artistler, dansa daha henüz üç veya dört yaşındayken başlarlar ve olgunlaşmağa başladıkları sene raksı terkederler.

Raks esnasında göğsün çıplak kalması ayıp değilsede, bacakların açıklığı çok büyük bir ayıptır.

Balide, senede bir defa olmak üzere eşek dansı yapılır. Mehtap ta yapılan bu dansa, ellerinde birer meçale tutan binlerce erkek iştirak eder.

Balinezyalılar boş yere yemin etmekten çok korkarlar.

Böyle bir günah işlemiş olan birinin, ormanda gezmeğe çıktığı zaman yolunu kaybedeceğine, sarmasıkların boğacağına; yılanların dişlerini etine batırarak zehirlerini akıtacağına, keskin boynuzlu boğaların vücutlarını delik deşik edeceğine inanırlar. Sivri taşlar göğsünü param parça keser; denize çıktıkları takdirde timsahlar tarafından yenirler; ne evlatları, ne torunları, ne de torunlarının torunları dünyaya gelmez.

İşte yalan yere yemin eden bir Balinezyalının akıbeti!

Balide bulunduğum son günü bir horoz döğüşünü seyretmek için duhuliyeye parası olarak verdiğim beş kuruşu almadılar ve döğüş en hararetili safhasında olduğu halde bana en ön sırada yer verdiler.

Horozların ikisi bitap ve kanlar içinde yere yuvarlandıktan sonra "eglençe!" nihayet buldu.

ÖKÜZÜN BOYNUZLARI

Balinezyalılar ziyafet vermekten çok hoşlanırlar. Son akşam yemegini bir ziyafette yemiştik. Evin sahibine duvarda asılı duran boynuzlardan bir tanesini işaret etmiştim. Cevap verdi:

— Bu boynuz mu? dedi, O adanın en azgın boğasındı. Kızdığı zaman en azgın bir kaplanın karnını deşebilecek bir kudretteydi. Kahve ve rakımı içtikten son mızrağımla üzerine saldırdım! Bu zafer bana yeni bir zevce temin etti. Yeni karımı kurcalıyarak çalılıkların arasına götürdüm ve orada, mehtabın altında sabaha kadar raksettik."

Arkamızda oturan buruşuk yüzlü karısı bunu duydu ve yüzünü bir kat daha buruşturdu.

Bir gün Racayı ziyarete gittiğimiz. Karılarından biri kendisinin ibadet etmek için odasına çekildiğini söyledi.

Ertesi gün saat sekizde gelmemizi bildirdiler. Ertesi günü saat sekizden biraz daha geç gittik. Tam saatinde gelmediğimiz için bizi kabul edemeyeceğini bildirdi.

Bali adasında böyle bir ders de almıştım. Cennete benzeyen ve Holandanın servet menbaları bir olan bu adadan yarı müteessir bir halde ayrıldım.

Yarın: MADRİT BOMBALAR ALTINDA

Hikâye

Acemi balıkçılar

Bir yaz sabahı.. Hava durgun. Sahilde yalnız bir çır çır böceği ötüyor... Kar gibi beyaz bulutlar gökte uslu uslu duruyorlar.

Banyo için yapılan dereboyundaki saşın hemen bitişğinde, söğüt ağacının sularla öpüşen yeşil dalları altında boğazına kadar suya gömülen bir adam boyuna uğraşıyor. Zayıf vücutlu, çalı süpürge si suratlı bir dülgere, adı Rasim. Dahyore, kıyıyor, nefes alıyor, yuttuğu suları püskürüyor ve mütemadiyen söğüt ağacının su içindeki kökleri arasında bir şeyler araştırıyor.

Beş altı metro ötesinde de Rasim'in arkadaşı kanbur Durmuş. Kısa boylu, çekirdek gözlü, şeytan gibi birşey...

Her ikisi de bir saatdenberi su içinde bulundukları için mosmor kesilmişler, sıtmaya tutulmuş gibi titriyorlar.

Kanbur çeneleri birbirine vura vura haykırıyor:

— Ulan enayi, suya elini mi yapıştırdın, neye öyle öküz gibi duruyorsun. Tut sana onu.. Budala sana tut diyorum.

aRsim kanburdan gelen kısık bir sesle cevap verdi:

— Kaçmaz be, ananın karnında dokuz ay nasıl durdun... kökün altına sokuldu işte... Nereye kaçacak? Kayıyor. Böyle antika şey de görmedim neresinden tutacağımı sağırdım gitti.

— Kulaklarından tut onu, kulakların dan..

— Ölünkörük kulaklarını görsem.. Dur dur bir yerinden daha yakaladım.. Hay silsilesini.. Ulan ısıyor... Ağzıymış.

— Tutma ağzından.. Kulaklarından yakala onu demedim mi? Ulan insan şeklinde öküz görüm ama senin gibi öküzüne rastlamadım... Yakalasana onu..

— Yakala! Ama kumandacı herife çattık be.. Buraya gel de kendin yakala.. Mel'un kanbur.. Kahrol hemen emi? Orada ayakta dikilmiş emir veriyorsun.

— Elimden gelse.. Ben onu şimdiye kadar buz gibi yakalamıştım.

— Neden elinden gelmiyormuş?

— Senin gibi yalı kazığı değilim de ondan. Boyumu görmüyor musun. Derin orası, nereye tutunacağım.

— Yüzersin gel gel.

Kanbur Durmuş kollarını açarak Rasime doğru yüzdü. Dallardan birine tutunayım derken muvazenesini kaybetti conburlop. Sular süratle havaya doğru fışkırdı.

Kanbur dibe kadar dalıp çıktıktan sonra hiddetinden gözleri dönmüş bağırıyor:

— Sana derindir buraları demedim mi? Tutunayım mı boynuna.. Hınzır öküz.

— Bir kök bul da üzerine çık.

Durmuş ayaklarıyla dereyi araştırıyor. Bir kök buldu üstüne bastı dallardan birine tutundu. Vaziyetinin selâmetinden emin olduktan sonra eğildi, ağzını su kaçırmamak için sınıksı kapadiktan sonra köklerin aralarını araştırmaya başladı.

Fakat derenin içi kaypak yosunlarla doluydu. Kanburun eli de kaynaca doğru bir yengecin kıskacı arasına giriverdi:

— A... Ay... Ay...

Durmuş elini yengçeyle beraber sudan çıkardı, süratle silkti ve yengeci karaya fırlattı. Suların içini tekrar araştırmaya başladı. Aradan bir iki dakika geçmeden memnuniyetle sırtıttı:

— Buldum... Ama da kocaman şey ha... Elini çek Rasim.. Ben onu şimdi kulaklarından yakalayacağım dur be.. Dir seğirle dürtme beni.. Hah. Yakalayorum.

KIZIL SAĞLI KADIN

10

Dünyaya nekliden Muzafer İSİN

IV

Kütüphanede Bahayı bulduk. Delice koşuşmamız kütüphanenin kapısı önünde durdu. Baha, masanın yanbaşında boylu boyuna ve karnı üzerine uzanmıştı. Boynu öyle garib bir şekilde kıvrılmıştı ki gören derhal öldüğüne hükmederdi. Ben onu rob döşembirinden ve saçlarından tanıdım.

Bir mermer heykel gibi hareketsiz duran Aliye ölü gibi sapsarı, odayı geçti, diz çöktü ve cesedi çevirdi. Baha'nın yüzü değişmemişti, ağzı yarı açık, bir demet saç alnı üzerine düşmüş, gözleri kapalı... Artık bu adamın yanında yapılacak işim kalmadığını derhal anladım.

Toprak sanki ayaklarının altından kaçıyor, her şey etrafında dönüyor, fakat bu dalgınlığa rağmen yanbaşında duran Canan'ın kolundan tuttuğunu fark ettim. Takallus etmiş parmakları etime geçiyor. Kadının bütün vücudü titremekte; Hidayet, gözleri yerinden fırlamış, kapının eşiğinde durmuş içeriye bakıyor.

Aliye bana bir şeyler söylemek istiyor. Bir çok emek sarfettikten sonra nihayet emirleri dudaklarından bir mırıltı halinde çıktı:

— Doktor Bedriye telefon e-

diniz. Davudun odasında telefon var.

Gözleri granit bir çehreye çakılmış gibi iki mavi taş benziyordu. Birdenbire bu gözlerin değiştiğini, kımıldamağa ve maviye dönmeye başladığını gördüm.

İçini çeke çeke:

— Hayır, dedi, bizzat ben telefon etmek isterim. Emine ana, yardım et bana...

Emine ana, eğildi ve Baha'nın cesedini halı üzerine bıraktı. Aliye bacakları birdenbire felce uğramış gibi bin güçlükle yerinden kalktı, Kütüphaneden Davudun odasına doğru yürüdü, ben de kendisini takib ettim, zira bayağıca gibi oluyordu. Geniş kütüphaneyi geçip odaya girdiğim vakit telefon başında Aliyenin soluyan sesini işittim:

— Doktor Bedri... Evet... Doktor Bedriyi istiyorum... Çağırınız... Çabuk...

Oda yine sessizleşti. Aliye, parmakları telefon üzerinde kıvrılmış, hiç bir şey görmeden pencereden bakıyordu. Burası küçük bir oda idi. İçerisinde bir yazı makinesi, bir kaç sandalye, bir meşin kanape bulunan sade bir oda... Yerde yumuşak ve çok güzel bir halı. Bu halı üzerinde, Aliyenin ayaklarının yanbaşında beyaz küçük bir şey duruyordu. Sırf bir hareket yapmış olmak

için eğildim ve onu aldım. Bu şekilde ufak yuvarlak hali ve seğirtilmiş bir kâğıt parçası idi. Da ha yakından bakınca bunun bir gazeteden koparılmış bir parça olduğunu anladım. Tibki, yazmaz çocukların ağızlarında çılgıneyerek yuvarladıkları, sonra kâğıdaşlarına

doğru attıkları kâğıd yuvarlaklara benzeyen bir yuvarlak.

— Bedri, bedri... Sen misin... Evet... Derhal bize gel.. Evet.. Yine Baha... Oldürdüler.. Oldü.. Çabuk gel...

Karşındaki telefon makinesinin kapandığını gösteren tıkrırtı kulaguma kadar geldi. Halbuki Aliye hâlâ makineyi ağzında tutuyor ve sözüne devam ediyordu.

— Kim bilir... Belki de hırsızlar...

Sonra, kulaklığı yerine koydu. Ve bir rüyada imiş gibi ilâvet etti:

— Şimdi de Hikmete telefon etmek lazım. O da gelmeli... Fakat galiba telefona ihtiyaç kalmayacak.. Doktor Bedri gelirken onu da alır.

— Aliye!

Bu sözü kapı eşiğinde gördüğün Canan söylemişti. Kapanan gerilen yüzünde ne hayat, ne de güzellik eseri kalmamıştı artık.

— Davud nerede?

Aliye düşecek gibi oldu. Fakat yine iskemleye oturmadı, yalnız yazı masasına dayandı:

— Bilmem... Canan, bu hâdseden sonra çıkacak dedikoduları düşün bir kere.. Herkes ne diyecek?..

— Fakat ikisi de balığa gitmişlerdi.. Davud da Ali de... Şimdi neredeler? Davud nerede?..

Aliye kendini toplamak için insan kuvvetinin üstünde bir gayret sarfetti. Beraber bulduğumuz müddet içerisinde Aliyenin biraz şaşırıldığını gördüğüm dakikalardan birisi de bu kat bu nalini bile kusursuz bir ciddiyet maskesi altında saklayabiliyordu.

— Henüz balıkta olacaktı.. dedi. Nerede ise gelirler, fakat ner halde Hikmeti çağırarak bulalım. Bu işin hırsızlık olduğunu gittikçe daha fazla inanıyorum.

Bu sözleri morarmış dudakları arasında ne kadar cesaretle söylüyordu.

— Bir hırsızlık mı, Aliye, sanıyordun musun..

Cananın kapalı yüzü bir dakika için canlandı:

— Bu mümkün mü Aliye..

— Evet muhakkak hattâ, Baha'nın ayak seslerini işitmiş, aşağıya inmiş olacak... Olan mü de bu yüzden olmuştur. Her gün gazetelerde buna benzeyen vakaları okumuyor muyuz? Bu da pek âlâ olabilir. Hem kasa arkaında duruyor, Canan. Bak kalem, açık mı, kapalı mı?

— Kapalı..

— Fakat, buna rağmen bu bir hırsızlık olacak. Kasayı açıp bakmak kolay. Fakat evvelâ Hikmeti gelsin de..

Kütüphanede sesler işitildi, Canan döndü.

Doktor Bedri ölünün yanından diz çökmüştü, Hikmet doktorun yanbaşında ayakta duruyordu. Gözleri yerde, yüzü toprak rengini kaplamış, kapının eşiği üzerinde de ölüden daha çok sararmış benzeri Esmâ duruyordu. Hidayet ortada yok. Fakat Emine ana hâlâ orada, gözleri doktorun dudaklarına bükülmüştü.

ye sürtüp duruyor.

Aliye:

— Hikmet, diye seslendi.

— Aman yarabbi.. Ne korkunç şey değil mi abla? Nasıl oldu? Onu kim öldürdü? Sonra bu işin nasıl farkına vardınız? Davud nerede?

— Sizin Ali ile birlikte.. Dahs dönmediler. Nasıl doktor, yapacak bir şey var mı?

Doktor Bedri yazas yavas ağzına kaktı. Doktor kuvvetli, orta yaşlı bir adamdır. Saçları siyah, tır, yüzü her zaman kırmızı.. Bana her vakit kâh duran cennet re, bir mermer beyazlığı almıştır.

— Yapılacak hiç bir şey yok, dedi, Yâhlı.. Kim öldürdü?

Hikmet derhal sordu:

— Öleli ne kadar zaman olmuş doktor?..

— Bilmeyorum.. Ve doğru olar rak tahmin edemem.

Doktor biraz düşündü ve sonra ilâve etti:

— Evet.. Tahmin etmek çok müşkül.. Bilhassa yazın böyle cehennem gibi sıcak günlerinde.

Esmâ, içini çekerek düşer gibi bir sandalyeye oturdu.

— Herkes ne diyecek bu işe? Doktor Bedri evvelâ Hikmeti, sonra Aliye'ye baktı:

— Kötü bir iş, dedi, korkuyoruz ki..

(Devam edecektir)

(Devamı var)